

Іваненко А.В., студент 4 курсу спеціальності 122 «Комп'ютерна науки»

Потапова Н. А., к.е.н., доцент, доцент кафедри інформаційних технологій

ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА АДМІНІСТРУВАННЯ ЗАКУПІВЕЛЬНОЇ ЛОГІСТИКИ ПІДПРИЄМСТВ

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

Логістика – це наука про оптимальне управління матеріальними, інформаційними та фінансовими потоками в економічних адаптивних системах із синергічними зв'язками. [1]

Логістика є невід'ємною складовою сучасного бізнесу і грає ключову роль в функціонуванні підприємств. Багато компаній залежать від ефективної організації процесу поставки товарів та послуг до клієнтів. Це особливо важливо для компаній, що діють в глобальному масштабі, адже їм доводиться забезпечувати транспортування товарів на великі відстані, включаючи міжнародні перевезення. Ефективне управління логістикою може допомогти компаніям знизити витрати, збільшити продуктивність, покращити якість продукції та підвищити рівень задоволеності клієнтів.

Закупівельна логістика – це функціональна галузь логістики, що зосереджується на плануванні, управлінні та оптимізації матеріальних потоків, необхідних для забезпечення підприємства матеріальними ресурсами, товарами [2]. Ця діяльність охоплює всі етапи процесу закупівлі, включаючи планування потреб, вибір постачальників, укладання договорів, контроль якості та відстеження поставок. Основною метою закупівельної логістики є ефективне та повне задоволення потреб виробництва в матеріалах з максимально можливою економічною ефективністю. Грамотна організація закупівельної логістики – обов'язкова умова для високої конкурентоспроможності бізнесу.

Фундаментом реалізації управління закупівельною діяльністю є ефективна інформаційна підтримка, що забезпечує повний замкнутий цикл закупівель на основі електронного документообігу та інформаційно-програмної реалізації функцій та операцій закупівельної логістики. Практично неможливо організувати роботу ланцюга поставок без інтенсивного, оперативного обміну інформацією, швидкої реакції на зміну потреб ринку. Впровадження ІТ є тим інструментом, що дозволить підвищити ефективність промислового виробництва. Основою створення конкурентоспроможної продукції є використання ІТ на всіх етапах життєвого циклу товару. Це дозволяє підвищити

якість продукції, знизити її вартість, витрати на розробку і виробництво, зменшити терміни виходу на ринок.

Інформаційна логістика – це процес планування, реалізації та контролю за потоками інформації у виробничому та бізнес-процесах, з метою забезпечення ефективного та оптимального використання інформаційних ресурсів компанії [2]. Інформаційна логістика організовує потік інформації, що супроводжує матеріальний потік, і є тією важливою для підприємства ланкою, котра пов'язує постачання, виробництво і збут.

Інформаційні системи представляють собою комплекс програмно-технічних засобів і методів виробництва, передачі, обробки та споживання інформації в логістичній системі [3]. Метою їх впровадження є створення системи, у якій інформаційні потоки налагоджені таким чином, що користувачі з мінімальними витратами одержують доступ до необхідної інформації в той час, коли вона потрібна, і там, де вона потрібна, а базовими принципами є релевантність, час та місце.

Основні концептуальні положення інформаційних систем логістики такі [4]:

1. Функціонування логістичної системи розглядається в єдиному віртуальному просторі, який є агрегованим середовищем для відтворення матеріальних і інформаційних логістичних потоків.

2. Логістичні функції пристосовуються до умов функціонування в віртуальному просторі за допомогою ІТ-технологій та цифровізації економіки.

3. Управління оптимальними потоками базується на смарт-підході, який використовує такі принципи як: конкретизація (уточнення) мети, метричність складових процесів управління, алгоритмізація етапності досягнення результатів, гнучкість та ймовірність виконання завдань, регламентованість часу.

4. Критеріями оцінювання функціонування логістичних процесів та систем є результативність та ефективність.

5. Побудова відслідковуючих та контрольних процесів на основі бізнес-аналітичних систем з використанням хмарних обчислень та аналізу "великих даних".

6. Оптимізація витрат досягається шляхом побудови "точних" ланцюгів постачання з елементами інноваційних рішень ІТ.

Використання інформаційних технологій у закупівлях пов'язане з автоматизацією розрахунків потреб, що враховують програму виробництва та наявні запаси на складах підприємства. Це також охоплює порівняльний аналіз постачальників за різними критеріями, формування замовлень на продукцію і послуги, контроль їх постачання. Використання інформаційних технологій дозволяє збільшити швидкість збирання, обробки та аналізу великих обсягів інформації, що в свою чергу призводить до зниження витрат на трансакції, економії часу та ресурсів, зменшення ризиків та підвищення якості логістичних рішень. Це також сприяє підвищенню продуктивності процесу закупівель в цілому.

Наявність зворотного зв'язку є обов'язковою характеристикою інформаційних систем у закупівельній логістиці. Це дозволяє оперативно реагувати на будь-які зміни, що виникають у потребах підприємства, кон'юнктурі ринку та процесі постачання.

Сучасні інформаційні технології сприяють інтеграції інформаційних логістичних систем різних підприємств. Це дозволяє забезпечити швидкий доступ до широкого спектру постачальників, зробити ринок продукції і послуг більш прозорим, автоматизувати процеси закупівель за допомогою стандартних процедур. Така інтеграція також передбачає моніторинг договірних відносин з постачальниками і перевізниками, контроль над зобов'язаннями щодо оплати поставок, ведення графіка переміщення придбаної продукції по запланованому маршруту з прогнозованим часом прибуття на склад, генерацію необхідних документів, а також можливість виставлення претензій постачальникам та інші функції.

Сучасні закупівлі переходять до інтелектуальних та цифрових рішень, що виходять за рамки моделі «скорочення ціни/відповідність регламентам». Вони пропонують нові ідеї, спрямовані на підвищення цінності підприємства у ланцюгу доданої вартості. Це вимагає від фахівців з постачання оцінки ефективності використання інформаційного забезпечення у сфері закупівель, а також знання відповідних інформаційних технологій та їх можливостей впровадження на підприємстві.

Список літератури.

1. Банько В. Г. *Логістика: навч. посіб.* К.: КНТ, 2007. 332 с.
2. Дудар Т. Г., Волошин Р. В. *Основи логістики. Навч. посіб.* К.: Центр учбової літератури, 2012. 176 с.
3. Кривов'язюк І.В., Кулик Ю.М. *Проблеми застосування інформаційних технологій в управлінні логістичною системою підприємства. Актуальні проблеми економіки.* 2013, 12(150). С. 254-262.
4. Потапова Н. А. *Смарт-логістика: концептуальні засади та практика реалізації. Вісник Національного університету "Львівська політехніка" "Логістика".* 2018. № 892. С. 179-189.